

III. OPIS TECHNICZNY

1 DANE OGÓLNE

- Inwestor – Starostwo Powiatowe w Miliczu,
- Zadanie inwestycyjne – Budowa parkingu na działkach nr 24/1 i 32/1 oraz remont nawierzchni parkingu wewnętrznego i zewnętrznych instalacji kanalizacyjnych na terenie siedziby Starostwa Powiatowego w Miliczu,
- Temat opracowania – Budowa parkingu na działkach nr 24/1, 32/1 i 24/3 przy ulicy Wojska Polskiego w Miliczu
- Faza opracowania – Projekt budowlany,

2 PODSTAWA OPRACOWANIA

- Zlecenie Zamawiającego,
- PB „Modernizacja sieci kanalizacji ogólnospławnej w Miliczu” opracowanie Kolektor Serwis, 2009 rok
- Dokumentacja geotechniczna opracowana dla potrzeb zadania pn. „Modernizacja sieci kanalizacji ogólnospławnej w Miliczu” opracowanie Kolektor Serwis, grudzień 2007 rok
- Konsultacje z przedstawicielem Zamawiającego,
- Wizje lokalne

3 PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest budowa nawierzchni parkingu oraz systemu jego odwodnienia na działkach nr 24/1, 32/1 i 24/3 oraz wjazdu z ulicy Osiedle. Zakres opracowania obejmuje wykonanie projektu budowlanego wraz z uzyskaniem uzgodnień niezbędnych dla wystąpienia o wydanie decyzji pozwolenia na budowę.

4 WARUNKI HYDROGEOLOGICZNE

Warunki hydrogeologiczne określono w oparciu o otwór nr 26 wykonany w ramach dokumentacji geotechnicznej dla potrzeb zadania „Modernizacja sieci kanalizacji ogólnospławnej w Miliczu” w grudniu 2007 na terenie działki nr 24/1.

Na jego podstawie przyjęto następującą budowę podłoża gruntowego:

0 – 1,3 m p.p.t. – nasypy

1,3 – 2,5 m p.p.t. – piaski drobne z przewarstwieniami piasków pylastych

2,5 – 3,0 m p.p.t. – piaski drobne z przewarstwieniami glin pylastych

3,0 – 5,0 m p.p.t. – piaski drobne

Poziom wody gruntowej - 4,2 m p.p.t.

5 OPIS ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA TERENU

W obecnym stanie obszar inwestycji pełni funkcję parkingu o nieumocnionej nawierzchni. Teren parkingu ogrodzony jest płotem z siatki stalowej z zielenią izolacyjną. Istniejący wjazd - z ulicy Wojska Polskiego.

6 PROJEKTOWANE ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Projektuje się budowę nawierzchni z kostki betonowej wibroprasowanej oraz wymianę instalacji odwodnieniowej.

Zestawienie projektowanych powierzchni:

Powierzchnia umocniona – 581,5 m²

w tym:

powierzchnia dojazdów – 36,5 m²

powierzchnia parkingu – 545 m²

Powierzchnia zielona – 171 m²

Projektuje się ponadto nowy wjazd od ulicy Osiedle i likwidację dotychczasowego. Likwidacji ulegą również ogrodzenie. W związku ze zwiększeniem dotychczasowej powierzchni miejsc parkingowych, wycince ulegnie 1 drzewo liściaste.

7 ROBOTY BRANŻY DROGOWEJ

Projektuje się następującą konstrukcję nawierzchni o łącznej grubości 40 cm:

- warstwa jezdni z kostki brukowej betonowej gr. 8 cm koloru szarego
- podsypka cementowo – piaskowa gr. 4 cm
- podbudowa zasadnicza o grubości 18 cm z betonu 6-9
- warstwa wzmacniająca podłoże gruntowe grubości 10 cm z gruntu stabilizowanego cementem w betoniarni o $R_m=2,5$ MPa

Obrzeże nawierzchni parkingu stanowi krawężnik betonowy 15*30*100 wystający nad krawędź parkingu 12 cm i ustawiony na ławie z betonu cementowego B-15 w ilości 0,045 m³/m.

W linii najniższej rzędnej niwelety projektuje się wykonanie ścieków z kostki betonowej typu Holland o grubości 8 cm, koloru czarnego na ławie betonowej z betonu B 15 w ilości 0,03 m³/m

Projektowany spadek poprzeczny nawierzchni parkingu – 2%

Minimalny spadek podłużny ścieków powierzchniowych – 0,5%

Nawierzchnię ulicy Wojska Polskiego odtworzyć wg wymogów zarządcy drogi – dla drogi kategorii KR2 z następujących warstw konstrukcyjnych:

- warstwy ścieralnej z betonu asfaltowego grubości 5 cm
  - warstwy podbudowy zasadniczej z betonu asfaltowego grubości 7 cm
  - warstwy podbudowy pomocniczej z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie lub tłuczni kamiennej grubości 20 cm
- oraz warstwy odsączającej z piasku o grubości 28 cm.

Przed przystąpieniem do robót należy opracować projekt organizacji ruchu zastępczego i uzyskać zgodę administratora drogi na zajęcie pasa drogowego.

8 ROBOTY BRANŻY INSTALACYJNEJ

OPIS PROJEKTOWANEGO UKŁADU

Na układ odwadniania składają się następujące elementy:

- 2 studzienki z tworzyw sztucznych Dn 400mm z wpustem ulicznym klasy D400
- rury PCW SN8 Dn 160mm – 12,5 m
- studnia chłonna Dn 2500mm
- przyłącze do sieci miejskiej Dn 250mm wraz ze studzienką Dn 400mm – 10 m

Wody opadowe odprowadzane będą poprzez wpusty uliczne na studzienkach osadnikowych do studni chłonnej o średnicy Dn 2,5 m i całkowitej wysokości $h = 3,1\text{m}$. Przyjęta pojemność studni chłonnej $V = 8,8\text{ m}^3$, pozwala na przejęcie odpływów dla deszczu miarodajnego o prawdopodobieństwie $p=20\%$ ($c=5$).

Dla zabezpieczenia możliwości odprowadzania nadmiaru wód opadowych przy większym od obliczeniowego natężeniu deszczu wyprowadzono przyłącze do sieci miejskiej – kanału Dn 600mm zlokalizowane zgodnie z projektem „Modernizacja sieci kanalizacji ogólnospławnej w Miliczu” opracowanym przez Kolektor Serwis dla PGK Dolina Baryczy Sp. z o.o. Odcinek przyłącza zlokalizowany w pasie drogi jest objęty decyzją nr 107/09 z dnia 28-04-2009 udzielającą pozwolenia na budowę.

Całkowita powierzchnia parkingu jest mniejsza od 1000m^2 – odpływ nie wymaga więc podczyszczania. Piasek i zawiesiny odseparowane będą w studzienkach osadnikowych oraz na warstwie filtrującej studni chłonnej. Zachowano odległość pomiędzy poziomem wprowadzania wód do gruntu, a poziomem wody gruntowej $> 1,5\text{ m}$. Studnia chłonna wymaga okresowej inspekcji i ewentualnej wymiany górnej warstwy filtrującej – min. raz na 2 lata.

ROBOTY ZIEMNE

Wykopy należy wykonywać jako wąskoprzestrzenne, nieumocnione do głębokości 1,0 m p.p.t. Wykopy głębsze należy umocnić stalowymi obudowami systemowymi.

Posadowienie przewodów i studni – na warstwie wyrównawczej z gruntu rodzimego, pozbawionej kamieni i innych elementów mogących uszkodzić rury. Obsypka i zasyпка – również z materiału rodzimego o strukturze piasku. Zagęszczenie min 95% wg ZMP.

ROBOTY MONTAŻOWE

Wszystkie rurociągi wykonać należy z rur PCW, kielichowych, z uszczelkami wargowymi, o sztywności obwodowej $SN = 8\text{ kN/m}^2$.

Studnię chłonną wykonać z kręgów betonowych prefabrykowanych Dn 2500mm przykrytych płytą nastudzienną o nośności 400kN z otworem Dn 600mm. Zastosować właz żeliwny z wypełnieniem betonowym klasy D400. Kręgi, łączone na pióro i wpust, osadzić na fundamencie betonowym $0,5 \times 0,3\text{m}$. Kręgi wyposażyć w stopnie złączowe stalowe, powlekane tworzywem sztucznym w rozstawie zgodnym z PN.

W dnie studzienki wykonać warstwę filtracyjną z materiału mineralnego - żwiru o granulacji ok. $8 \div 16\text{ mm}$ $h = 0,3\text{ m}$ oraz warstwę podtrzymującą o granulacji $16 \div 32\text{ mm}$, $h = 0,3\text{m}$. Warstwy rozdzielić geowłókniną separacyjną stosowaną do drenaży – np. DuPont Typar SF27 lub o porównywalnych parametrach.

Pozostałe studzienki wykonać z elementów z tworzyw sztucznych - kinety, rury wznoszącej, rury teleskopowej i odpowiedniego zwieńczenia – włazu klasy D400 lub wpustu ulicznego klasy D400.

Włączenie do istniejącego kanału Dn 600mm w ulicy Wojska Polskiego należy wykonać poprzez nawiercenie otworu w rurze oraz osadzenie nasadki siodłowej z odejściem Dn 250mm np. firmy Funke.

O p r a c o w a n i e :

mgr inż. Klemens Janiak

mgr inż. Wiesław Furmianiak

IV INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

1. Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Z uwagi na specyfikę zamierzenia inwestycyjnego, zlokalizowanego w terenie zewnętrznych węzłów komunikacyjnych, w obrębie placu budowy obiekty budowlane nie występują.

2. Wskazania elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi

– Zagospodarowanie terenu budowy

Rozpoczęcie robót budowlanych należy poprzedzić przygotowaniem zagospodarowania terenu. Powinno ono objąć co najmniej:

- ogrodzenie terenu i wyznaczenie stref niebezpiecznych;
- wykonanie dróg, wyjść i przejść dla pieszych;
- doprowadzenie energii elektrycznej oraz wody, zwanych dalej „mediami”, oraz odprowadzenie lub utylizację ścieków;
- urządzenie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i socjalnych;
- zapewnienie oświetlenia naturalnego i sztucznego;
- zapewnienie właściwej wentylacji;
- zapewnienie łączności telefonicznej;
- urządzenie składowisk materiałów i wyrobów.

– Ogrodzenie terenu budowy

Zastosowane ogrodzenie powinno uniemożliwić wejście na nią przez osoby nieupoważnione. Jeżeli ogrodzenie terenu budowy lub robót nie jest możliwe, należy oznakować granice terenu za pomocą tablic ostrzegawczych, a w razie potrzeby zapewnić stały nadzór. Ogrodzenie nie może stwarzać zagrożenia dla ludzi. Wysokość ogrodzenia powinna wynosić co najmniej 1,50m.

– Strefa niebezpieczna

Strefy niebezpieczne, to miejsce na terenie budowy, w którym następują zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Przejścia i strefy niebezpieczne oświetla się i oznakowuje znakami ostrzegawczymi lub znakami zakazu.

Strefa ta powinna być ogrodzona w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym. Przejścia, przejazdy i stanowiska pracy w strefie niebezpiecznej zabezpiecza się daszkami ochronnymi.

– Drogi przeznaczone dla ruchu pieszego

Drogi ruchu pieszego, jednokierunkowego powinny mieć szerokość co najmniej 0,75m, a dwukierunkowego – 1,20m. Przejścia o pochyleniu większym niż 15% należy zaopatrzyć w listwy umocowane poprzecznie, w odstępach nie mniejszych niż 0,40m lub schody o szerokości nie mniejszej niż 0,75m, co najmniej z jednostronnym zabezpieczeniem. Zabezpieczenie to powinno składać się z deski krawężnikowej o wysokości 0,15m i poręczy ochronnej umieszczonej na wysokości 1,10m. Wolną przestrzeń pomiędzy deską krawężnika a poręczą wypełnia się w sposób zabezpieczający pracowników przed upadkiem z wysokości.

– Warunki socjalne i higieniczne

Warunki socjalne i higieniczne na terenie budowy powinny spełniać wymagania zawarte w ogólnych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy, tj. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki

Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (J.t.: Dz. U. z 2003r. Nr 169, poz. 1650) z następującymi wyjątkami ujętymi w przepisach szczególnych, tj. rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz. 401):

- na terenie budowy, na której roboty budowlane wykonuje więcej niż 20 pracujących, zabrania się urządzania w jednym pomieszczeniu szatni i jadalni;
- w przypadku usytuowania pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w kontenerach, dopuszcza się niższą wysokość tych pomieszczeń niż określona w ogólnych przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy.

– Instalacje i urządzenia elektroenergetyczne

Na budowach występują warunki środowiskowe stwarzające zwiększenie zagrożenia porażeniem prądem elektrycznym (np. wilgoć, ciasnota, nagromadzenie elementów przewodzących). W warunkach takich należy wprowadzić odpowiednie obostrzenia i stosować specjalne rozwiązania instalacji elektrycznych.

Instalacje rozdziału energii elektrycznej na terenie budowy powinny być zaprojektowane i wykonane oraz utrzymane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego, a także chroniły w dostatecznym stopniu pracowników przed porażeniem prądem elektrycznym.

W przypadku zastosowania urządzeń ochronnych różnicowoprądowych w instalacji rozdziału energii elektrycznej na terenie budowy należy sprawdzić ich działanie każdorazowo przed przystąpieniem do pracy.

Kopie zapisu pomiarów skuteczności zabezpieczenia przed porażeniem prądem elektrycznym powinny znajdować się u kierownika budowy.

Dokonywane naprawy i przeglądy urządzeń elektrycznych powinny być odnotowane w książce konserwacji urządzeń.

Na budowie prace związane z podłączeniem, badaniem, konserwacją i naprawą urządzeń elektrycznych powinny być wykonane wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

– Transport i składowanie materiałów budowlanych

Składowanie materiałów i wyrobów na terenie budowy może odbywać się wyłącznie w miejscach wyznaczonych, utwardzonych i odwodnionych.

Niedopuszczalne jest sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów, mniej niż:

- 3,0m – dla linii o napięciu znamionowym nie przekraczającym 1kV;
- 5,0m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1kV, lecz nie przekraczającym 15kV;
- 10,0m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 15kV, lecz nie przekraczającym 30kV;
- 15,0m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 30kV, lecz nie przekraczającym 110kV;
- 30,0m – dla linii o napięciu znamionowym powyżej 110kV.

– Składowiska materiałów

Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych należy wykonywać w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunienia, rozsunięcia się lub spadnięcia składowanych wyrobów i urządzeń.

Miejsca składowania powinny być wyrównane do poziomu.

Materiały drobnicowe można układać w stosy, jednak o wysokości nie większej niż 2,0m oraz dostosowane do rodzaju i wytrzymałości tych materiałów. Wchodzenie i schodzenie ze stosu utworzonego ze składowanych materiałów lub wyrobów jest dopuszczalne wyłącznie przy użyciu drabiny lub schodni.

Stosy materiałów workowanych powinny być układane w warstwach krzyżowo do wysokości nie przekraczającej 10 warstw. Przy składowaniu materiałów odległość stosów nie powinna być mniejsza niż:

- 0,75m – od ogrodzenia lub zabudowań
- 5,0m – od stałego stanowiska pracy.

Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płoty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych, konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej lub ściany obiektu budowlanego, jest zabronione.

– Mechaniczny załadunek lub rozładunek materiałów lub wyrobów

Rozładunek i załadunek powinien być prowadzony w sposób wykluczający przemieszczanie ich nad ludźmi lub kabiną, w której znajduje się kierowca. Na czas wykonywania tych czynności kierowca jest obowiązany opuścić kabinę.

Na budowie szczególną uwagę należy również przywiązywać do właściwej organizacji ręcznych prac transportowych, w tym stosowanych metod pracy zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych [Dz. U. z 2000r. Nr 26, poz. 313, zm. Dz. U. z 2000r. Nr 82, poz. 930].

3. Wskazania dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych

– Realizacja zadania

W realizacji przedmiotowego zadania należy dążyć, by nie dopuścić do zaniedbań na budowie w strefie działań organizacyjnych i technicznych.

Najczęstszymi przyczynami nieprawidłowości występujących na placu budowy są:

- niski poziom wiedzy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy wśród pracowników i pracodawców;
- minimalizacja kosztów budowy przez oszczędzanie na wydatkach, które mogłyby zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa oraz angażowanie pracowników o niskich kwalifikacjach;
- nie przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego i nie informowanie o nim pracowników;
- zbyt małe zainteresowanie personelu sprawującego samodzielne funkcje techniczne na budowie (kierownik budowy, kierownicy robót, inspektor nadzoru inwestorskiego) problematyką z zakresu bhp.

– Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze

Pracodawca jest zobowiązany dostarczać pracownikowi nieodpłatnie odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, a także informować go o celu i sposobach posługiwania się tymi środkami.

Ogólne zasady przydziału i gospodarki odzieżą i obuwiem roboczym oraz środkami ochrony indywidualnej reguluje Kodeks pracy – ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. [J.t.; Dz. U. z 1998r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.]

Pracodawca powinien dostarczać pracownikowi wyłącznie środki ochrony indywidualnej, które spełniają wymagania dotyczące oceny zgodności zawarte w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury

z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia [Dz. U. z 2003r. Nr 120, poz. 1126]. Natomiast odzież i obuwie robocze powinny spełniać wymagania określone w Polskich Normach.

Osoby kontrolujące budowę muszą być zaopatrzone w odpowiednią odzież roboczą i obuwie robocze, a także środki ochrony indywidualnej (p. hełm ochronny).

– Roboty ziemne

Podstawowe zasady bezpiecznego wykonywania wykopów w czasie prowadzenia robót ziemnych związanych z budową przedmiotowej inwestycji:

- W czasie wykonywania robót ziemnych, miejsca niezabezpieczone należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze;
- W czasie wykonywania wykopów, w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach, należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego;
- W przypadku przykrycia wykopu lub jego odcinków, zamiast balustrad, posiadających poręcze znajdujące się na wysokości 1,10m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1,0m od krawędzi wykopu, teren robót można oznaczyć za pomocą balustrad z lin lub taśm z tworzyw sztucznych, umieszczonych wzdłuż wykopu na wysokości 1,10m i w odległości 1,0m od krawędzi wykopu;
- W razie wykonywania wykopu jako skarpowy o bezpiecznym nachyleniu, zgodnym z przepisami odrębnymi o głębokości powyżej 4,0m należy:
  - w pasie terenu przylegającego do górnej krawędzi skarpy, na szerokości równej trzykrotnej głębokości wykopu, wykonać spadki umożliwiające łatwy odpływ wód opadowych w kierunku od wykopu;
  - likwidować naruszenie struktury gruntu skarpy, usuwając naruszony grunt, z zachowaniem bezpiecznego nachylenia w każdym punkcie skarpy;
  - sprawdzać stan skarpy po deszczu, mrozie lub po dłuższej przerwie w pracy.
- Bezpieczne nachylenie ścian wykopów powinno być określone w dokumentacji projektowej wówczas, gdy:
  - roboty ziemne są wykonywane w gruncie nawodnionym;
  - teren przy skarpie wykopu ma być obciążony w pasie równym głębokości wykopu;
  - grunt stanowią ropy skłonne do pęcznienia;
  - wykopu dokonuje się na terenach osuwiskowych;
  - głębokość wykopu wynosi więcej niż 4,0m.

UWAGA: każdorazowo określić indywidualnie w zależności od rodzaju gruntu oraz od poziomu wód gruntowych.

- Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1,0m od poziomu terenu, należy wykonać bezpieczne zejście (wyjście) dla pracowników;
- Wchodzenie do wykopu i wychodzenie po rozporach oraz przemieszczanie osób urzędzeniami służącymi do wydobywania urobku jest zabronione;
- Wykonywanie wykopów poniżej poziomu wód gruntowych bez odwodnienia wgłębnego jest dopuszczalne tylko do głębokości 1,0m poniżej punktu piezometrycznego wód gruntowych;
- Każdorazowe rozpoczęcie robót w wykopie wymaga sprawdzenia stanu jego obudowy lub skarp;

- Pojemniki do transportu urobku powinny być załadowane poniżej górnej ich krawędzi;
- Składowanie urobku, materiałów i wyrobów jest zabronione:
  - w odległości mniejszej niż 0,60m od krawędzi wykopu, jeżeli ściany wykopu są obudowane oraz jeżeli obciążenie urobku jest przewidziane w doborze obudowy,
  - w strefie klina naturalnego odłamu gruntu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane.
- Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu;
- W czasie zasypywania obudowanych wykopów zabezpieczenie należy demontować od dna wykopu i stopniowo usuwać je, w miarę zasypywania wykopu;
- Zabezpieczenie można usuwać jednoetapowo z wykopów wykonanych:
  - w gruntach spoistych – na głębokości nie większej niż 0,5m
  - w pozostałych gruntach – na głębokości nie większej niż 0,3m
- Podgrzewanie, rozmrażanie lub zamrażanie gruntu powinno być prowadzone zgodnie z dokumentacją projektową oraz instrukcją bezpieczeństwa, opracowaną przez wykonawcę;
- Teren, na którym odbywa się podgrzewanie, rozmrażanie lub zamrażanie gruntu powinien być przez cały czas procesu ogrodzony i oznakowany tablicami ostrzegawczymi, oświetlony o zmroku i w porze nocnej oraz fachowo nadzorowany;
- Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości poniżej 1,0m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.

Zasady bezpieczeństwa pracy przy kopaniu mechanicznym (koparka)

- W czasie wykonywania robót ziemnych nie powinno dopuszczać się do tworzenia się nawisów gruntu.
- Koparka w czasie pracy nie powinna być ustawiona w odległości od wykopu co najmniej 0,6m poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.
- Przy wykonywaniu robót ziemnych sprzętem zmechanizowanym należy wyznaczyć w terenie strefę niebezpieczną i odpowiednio ją oznakować.
- Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie postoju, jest zabronione.

4. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Nie wolno dopuścić do pracy pracownika nie posiadającego wymaganych kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności do jej wykonania, a także dostatecznej znajomości przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Pracodawca jest obowiązany do ustalenia i aktualizowania wykazu prac szczególnie niebezpiecznych, występujących na realizowanej przez niego budowie. Pracodawca powinien określić szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac szczególnie niebezpiecznych, a zwłaszcza zapewnić: bezpośredni nadzór nad tymi pracami wyznaczonych w tym celu osób, odpowiednie środki zabezpieczające, szczegółowy instruktaż pracowników je wykonujących.

O prowadzonych robotach oraz o niezbędnych środkach bezpieczeństwa, jakie należy stosować w czasie trwania prac, pracodawca powinien poinformować pracowników przebywających lub mogących przebywać na terenie prowadzenia robót albo w jego sąsiedztwie.

Teren prowadzenia robót powinien być wydzielony i wyraźnie oznakowany. W miejscach niebezpiecznych należy umieścić znaki informujące o rodzaju zagrożenia oraz stosować inne środki zabezpieczające przed skutkami zagrożeń (siatki, bariery itp.).

5. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

Do prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby, należą prace w wykopach i wyrobiskach o głębokości większej niż 2,0m.

Wykonujący roboty ziemne powinni mieć zapewnioną szybką drogę ewakuacyjną na wypadek zalania, pożaru lub wystąpienia szkodliwych gazów, a także możliwość uzyskania niezwłocznej pierwszej pomocy medycznej.

O p r a c o w a n i e:

mgr inż. Klemens Janiak